

НІМЕЦЬКО-ФІНСЬКІ ВІДНОСИНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ (1933–1939 рр.)

Основна увага у дослідженні політичного партнерства надана вивченню складу урядів, парламентів країн, політичних лідерів і їх впливу на зміни зовнішньополітичних орієнтирів країн, що досліджуються. Загалом, зв'язок між нацистською Німеччиною та Фінляндією, спираючись на політичну основу, має різноплановий і системний характер.

Німецько-фінські відносини розглядалися у Берліні та Гельсінкі у різних площинах. Фінляндія для Німеччини завжди була другорядним партнером, а німецький напрямок у зовнішній політиці Суомі був одним з основних у порівнянні зі скандинавським чи англійським. Німеччина розглядалась як противага Радянському Союзу і сильний військовий партнер.

Ключові слова: міжнародні відносини, зовнішня політика, «північний нейтралітет», дипломатія, Нордичне товариство, Скандинавські країни, Аландські острови.

Дослідження комплексу німецько-фінських відносин у 30-х рр. ХХ століття дає можливість стверджувати, що роль і вплив цих стосунків на європейську та міжнародну політику мали вагомим, а подекуди й вирішальним значенням. 1933 рік знаменував собою, як це очевидно сьогодні, перетворення післявоєнного періоду, який характеризувався численними та різноманітними зусиллями по утворенню політики миру, в новий передвоєнний період.

Джерельна база стосунків між Німеччиною та країнами Балтійського регіону в 1930-х рр. досить широка. Це перш за все оригінальні архівні матеріали, збірки документів, преса та мемуари.

Заслужують на увагу мемуари К. Г. Маннергейма¹, як особи «першого рангу» в Фінляндії, колишнього прем'єр-міністра Фінляндії В. Таннера², спогади У. Черчилля³, І. М. Майського⁴, О. Коллонтай⁵.

З праць німецьких авторів на особливу увагу заслуговують доробки професора М. Менгера. Найґрунтовнішим його дослідженням є праця «Німеччина та Фінляндія у другій світовій війні», де в окремому розділі розглянутий період, що охоплює 1933–1939 рр.⁶

Проблеми зовнішньої політики розглянуті в праці професора Ю. Паасівірта «Фінляндія і Європа. Ранні роки незалежності. 1917–1939.»⁷.

Окремі аспекти німецько-фінських відносин знайшли часткове відображення у тритомній роботі «Нація у війні», написаній колективом авторів під керівництвом професора О. Вехвіляйна⁸, працях М. Клінге⁹, А. Корхонена¹⁰.

Серед сучасних російських дослідників найбільшої уваги заслуговують праці професорів М. І. Баришнікова та В. М. Баришнікова, зокрема монографія «Фінляндія в другій світовій війні»¹¹.

Нацистська Німеччина та Фінляндія були державами з різною внутрішньою ситуацією. Також і у зовнішній політиці обох держав були протилежні інтереси. Тому після встановлення фашистської диктатури німецька дипломатія повинна була у відносинах з Фінляндією враховувати ті труднощі, які обмежували німецький вплив у Суомі. З іншого боку, гітлерівська Німеччина могла спиратись на впливові сили Фінляндії і ті цілі її зовнішньої політики, які сприяли союзу Фінляндії з нацистською Німеччиною. З них вирішальну роль відігравала спільність антикомуністичних і антирадянських основних позицій. Існування подібних, а також і протилежних позицій Німеччини та Фінляндії обумовило цілі і, перш за все, методи гітлерівської політики стосовно Суомі. За офіційними даними нацистської дипломатії, Німеччина ніколи не вимагала від Фінляндії більшого, ніж нейтралітет. Внутрішні ж оцінки і політична практика показують, що Німеччина у дійсності переслідувала по відношенню до Фінляндії далекоглядні цілі:

– основні прагнення нацистської політики стосовно Фінляндії ніяк не сумісні з визнанням фінського нейтралітету. Вони полягали у запобіганні будь-якого покращення фінсько-радянських відносин. В кінцевому підсумку політика Німеччини щодо Суомі активно сприяла втягненню Фінляндії у якість союзника у випадку фашистської агресії проти СРСР.

– робились спроби запобігти можливій участі Фінляндії у всіх заходах, спрямованих на супротив фашистській військовій загрозі. Для цього будь-яку підтримку Фінляндією системи ко-

лективної безпеки, запропонованої СРСР, а також будь-яке визнання Фінляндією санкційної політики Ліги націй, нацистська диктатура розцінювала як дії, що суперечать політиці нейтралітету.

– вплив Великобританії у Фінляндії повинен бути послаблений на користь зміцнення там позицій Німеччини.

– у сфері економіки мета Німеччини полягала в тому, щоб зберегти Суомі як ринок збуту німецької продукції і зекономити надлишок іноземної валюти для покриття пасивних сальдо стосовно інших країн. Крім того, мова йшла про те, щоб забезпечити німецьку військову промисловість стратегічно важливою сировиною (мідь, нікель).

У зовнішній політиці Німеччини на перших порах не відбулось якихось принципових змін. Впродовж перших трьох років перебування при владі Гітлер зосередився насамперед на обмеженні умов Версальського договору. Причому він спирався на ту базу, яку вже заклали його попередники Г. Штрезерман, Г. Брюнінг і Ф. Папен. Зміни почались лише у 1936–1938 рр., коли Німеччина перейшла до ведення агресивної політики та окупації чужих територій.

Зовнішня політика нацистської Німеччини в передвоєнний період свідчить про спроби Гітлера втілити в життя свою ідеологічну програму. Разом з тим, вимоги територіально-політичного, військового та економічного характеру примушували його завойовувати й ті країни, які в ідеологічному відношенні не відігравали особливої ролі. Основним змістом зовнішньої політики гітлерівської Німеччини стосовно них стали пропаганда, переозброєння та дипломатія. У цьому сенсі яскравим прикладом виступають відносини з Фінляндією.

Фінська зовнішньополітична діяльність, на відміну від німецької, не мала настільки чітко визначених цілей. Ця політика навіть коливалася деякою мірою в різні сторони, що пояснюється відсутністю сталих зовнішньополітичних традицій. Скандинавські країни не особливо хотіли приймати Фінляндію до своєї спільноти. Контраст між націоналістичною, воєнною та неповороткою Фінляндією і демократичною Скандинавією, яка спиралася, з одного боку, на старі традиції, а, з іншого – на робітничий клас, був досить очевидним. Зрозуміло, що Фінляндія знаходилася на перехресті, де сходяться різноманітні політичні інтереси. З цього випливає коливання зовнішньої політики країни, те, що Фінляндія не могла знайти собі місця в жодному державному угрупованні. Історія епохи самостійності вказувала, що дві західні країни мали інтерес до Фінляндії – Англія і Німеччина. Обидві ці великі держави діють через своїх впливових представників у партійному житті Фінляндії. Єдиною традицією фінської зовнішньої політики була ворожа позиція відносно тієї великої держави, кордони якої межують з Фінляндією – Радянського Союзу.

Невизначеність зовнішньополітичних орієнтирів знайшла своє відображення на внутрішньополітичній арені. На початку досліджуваного періоду спостерігається високий рівень прихильності владних і політичних кіл Суомі до Німеччини. Пронімецьких поглядів дотримувався маршал К. Г. Маннергейм, президент П. Е. Сфінгювуд, прем'єр-міністр Т. М. Ківім'які та ін.; в парламенті діяла профашистська партія – Патріотичний народний рух; значного поширення отримав рух фінських фашистів – лапуаський рух. Німеччина фінськими політиками розглядалась як сила, що може протистояти Радянському Союзу, а також як панацея проти поширення комунізму на західні країни. Але з середини 1930-х рр. ситуація дещо змінилась. Німеччина починає вести активні дипломатичні ігри з Радянським Союзом, в яких Суомі відводилося досить невідгідне місце. Авторитет Гітлера в Гельсінкі значно похитнувся після Мюнхенських подій 1938 р., а окупація Австрії та Чехословаччини остаточно підірвали репутацію нацистів у малих державах.

Спробою Фінляндії відмежуватись від впливу нацистської Німеччини стало проголошення політики нейтралітету. Але цей маневр на загал виявився вигідним Гітлеру, оскільки нейтральні країни можна було виключити з числа потенційних противників. Не зумівши втілити в життя політику «північного нейтралітету» Фінляндія виявила прагнення до покращення стосунків з Радянським Союзом.

Отже, зовнішня політика Суомі в 30-х рр. ХХ століття відзначалась досить суперечливим характером. Як і на початку досліджуваного періоду, Німеччина, Англія, Швеція та Радянський Союз залишаються рівнозначними партнерами. Жодна з цих держав не здобула переваги в зовнішньополітичних інтересах Фінляндії. Політичні маневри між Радянським Союзом і Німеччиною викликали недовіру з обох сторін. Така тактика виявилась невдалою. Позиція Німеччини, яка, здавалося, була досить міцною, похитнулась. К. Г. Маннергейм, котрий, як відомо, досить прихильно ставився до гітлерівської Німеччини до кінця 30-х рр., змінив свої погляди. За влучним зауваженням відомого фінського історика, «агресивно-люмпенська поведінка Гітлера

у внутрішній і зовнішній політиці не сприймалась аристократом Маннергеймом¹². Його ілюзії стосовно Німеччини і націонал-соціалістів, якщо вони були, незабаром розвіялись. У зв'язку з окупацією Чехословаччини Маннергейм написав сестрі Єві: «... намагання просто перетворити народи Європи в білих негрів для служби Третьому рейху... Ми обурювались проти дій росіян, але це лише дитячі забавки в порівнянні з Адольфусом, начальником його Чека Гімmlером і його улюбленими помічниками. Ми стоїмо перед кінцем світу»¹³.

Крім того потрібно відзначити, що орієнтація Фінляндії на зовнішньополітичній арені змінювалася залежно від поглядів керівників країни. У 30-ті рр. вплив президента на діяльність зовнішньополітичного відомства мав другорядне значення. Дипломатична діяльність знаходилась у віданні урядів і безпосередньо міністра закордонних справ. Урядові пертурбації співпадають із змінами зовнішньополітичної орієнтації країни, а це дає підстави говорити про те, що зовнішню політику країни проводила обмежена група осіб, а не широкі політичні кола.

Загалом взаємодія між нацистською Німеччиною та Фінляндією, ґрунтуючись на політичній осі, носила різноплановий і системний характер. Найбільш результативним і змістовним у контексті німецько-фінських відносин було партнерство Німеччини та Фінляндії у військовій сфері, незважаючи на нерівномірність мілітаризації цих країн. Це насамперед стосувалося зміцнення обороноздатності Суомі, покращення якісного складу військової техніки (особливо в авіації та артилерії), підвищення рівня виучки офіцерських кадрів і особового складу армійських підрозділів. Німецька армія, хоч і швидкими темпами, створювалася фундаментально та якісно, із врахуванням не лише власного досвіду, а й здобутків колишніх противників, з використанням технічних новинок і тактичних змін у веденні бою. Крім того, неабияке значення мала ідеологічна підготовка особового складу. Маючи ряд суттєвих недоліків, німецька армія переважала армії Франції та Англії в кількісному та якісному відношеннях. Особливість її полягала в тому, що це була армія, готова до розгортання та ведення загарбницької війни.

Фінські збройні сили на початку 1930-х рр. також стояли перед проблемою реформування. Фельдмаршал К. Г. Маннергейм, зважаючи на зміни на міжнародній арені, першочерговим завданням бачив створення оборонної армії. Тобто, головна відмінність воєнної політики обох держав полягала в тому, що німецька армія своїм реформуванням впливала на настрої у міжнародній сфері, а фінська армія змушена була підлаштовуватись під ці настрої. Військовий потенціал Суомі був незначним і застарілим. Найбільші надії покладались на новостворену систему оборони – лінію Маннергейма.

Військове співробітництво Німеччини та Фінляндії було активним у всіх сферах. Перш за все німецька пропаганда наголошувала на подіях 1918 р. та спільних діях фінів і німецької армії під час громадянської війни в Росії. Стосовно цього проводились різні зустрічі ветеранів, святкувались річниця та пам'ятні дати. Німці тут обрали тактику, яка мала неабиякий успіх у фінської громадськості та засобах масової інформації. Сферою взаємодії ВПС обох країн було створення спільних повітряних шляхів, транзитних аеродромів та обмін досвідом, який носив характер спортивно-військових змагань. Активізувалось відвідання берегів Фінляндії німецькими суднами, які також частіше мали неофіційний характер. Такі візити відбувались і на найвищому рівні. Особливо активним був обмін візитами К. Маннергейма та Г. Герінга. Частота даних візитів і те, що маршал не афішував їх, свідчить про добре продуману тактику співробітництва Німеччини та Фінляндії, яку приховували від Радянського Союзу й Англії. Але було б помилкою вважати, що фінський уряд однозначно у виборі військового партнера зробив головну ставку на Німеччину. Швидше це, так як і загалом поведінка у сфері зовнішньої політики, було маневрування в умовах можливого спалаху війни. А оскільки явним джерелом небезпеки виступала сама гітлерівська Німеччина, потрібно було налагоджувати з нею приязні стосунки.

Підсумовуючи, можна зазначити, що співробітництво у військовій сфері, на відміну від політичного, було більш стабільним і перспективним у плані зближення та поглиблення партнерства.

Економічна взаємодія, навпаки, характеризувалася нестабільністю та суперечливістю. Німеччина прагнула використати вигідне геополітичне становище Фінляндії. Водночас колосальні лісові масиви та потреба в імпортному продовольстві, сировині для переробної промисловості сприяли активній зовнішньоторговельній діяльності фінського керівництва. Найбільшим конкурентом у цій сфері в сенсі співпраці з Суомі для Німеччини була Англія. З 1931 р. Англія займала перше місце у фінському товарообороті, у 1933 р. її змінила Німеччина, але на дуже короткий термін.

Економіка Фінляндії в 30-ті рр. минулого століття зводилася, перш за все, до самозабезпечення країни зерном та придбання військового спорядження, а економіка Німеччини характеризувалась прискореним розвитком важкої та військової галузі промисловості. Нерівномірність

розвитку цих країн пояснює відсутність активних економічних стосунків. Крім того німецький уряд занадто активно почав тиснути на фінів і повертати важелі економіки на німецький бік.

З кінця 1933 р. економічні відносини Німеччини та Суомі перебували в стані торговельної війни. Зняти напругу уряди обох країн вирішили укладенням торговельної угоди. Але цей договір, який явно був вигідним лише німецькій стороні, тільки поглибив суперечності. Занадто великі вимоги до маленької країни, конкуренція Англії не дали можливості Німеччині закріпити свій успіх в економіці Фінляндії.

В культурному відношенні Німеччина намагалася штучно апіорі підтримати тезу про спорідненість німецького та фінського народів. Але, не отримавши підтримки, німці відмовились від пропаганди «північної ідеї». Особливо сильним був ідеологічний тиск з боку Німеччини у 1935–1936 рр. Саме в цей час розпочалась кампанія по поширенню в Суомі нордичної ідеї А. Розенберга. Однак німці не досягли тут великого успіху, оскільки населення Фінляндії в етнокультурному відношенні було більш близьким до скандинавських країн.

З цієї точки зору треба відзначити, що всі події тогочасного періоду сприймаються через діяльність органів влади, реакції на них сусідніх країн, мас-медіа.

Коливання в закордонній політиці Фінляндії справляли негативний вплив на ставлення до Суомі сусідніх країн. У скандинавських колах її навіть вважали ненадійним політичним партнером, який не має чітко визначених позицій. Швеція намагалась не йти далі культурного зближення, але навіть тут гостро стояла проблема статусу шведської мови у Фінляндії. Постійним «яблуком розбрату» між цими країнами були Аланди. Зближення з Німеччиною насторожувало скандинавські країни, що привело до спроби створення блоку північних країн. Але вона була невдалою і врешті-решт Данія та Норвегія також відмовились від співробітництва, яке їм запропонувала Фінляндія. Активний вплив на зовнішню політику Суомі, а отже і на її стосунки з Німеччиною, мала Англія. Англійський вектор у зовнішній політиці Фінляндії, поряд з німецьким та скандинавським, був визначальним. Англія активно підтримувала всі поступки Фінляндії в бік Німеччини, оскільки для неї самої балтійський регіон мав лише економічний інтерес. Така підтримка пояснюється тим, що Англія намагалась протистояти поширенню впливу Радянського Союзу на північну країну. Фінський уряд, заручившись підтримкою такої могутньої країни, почувався також більш впевнено. Для СРСР Фінляндія була настільки ж стратегічно важливою територією, як і для Німеччини. Тому в 1930-ті рр. в трикутнику Москва – Гельсінкі – Берлін відчувалась постійна напруга.

Непостійність зовнішньої політики вносила сум'яття у внутрішнє життя країни. Громадськість Суомі активно реагувала на всі зміни на міжнародній арені, а також у зв'язку з цим на перебіг подій у зовнішньополітичній сфері своєї країни. Політика Німеччини та Фінляндії висвітлювалась у друкованих засобах масової інформації, причому різних за ідеологічним спрямуванням. Ті ж газети містили відгуки на різні події у сфері науки та культури, візити громадських діячів, з яких можна було судити про ставлення фінської громадськості до відносин із Берліном взагалі. Впродовж досліджуваного періоду відчувається прихильне ставлення до Німеччини з боку фінів, їх гостинність до німецьких відвідувачів, як приватних, так і офіційних, активна співпраця студентської молоді, спортсменів. Лише двічі фіни критично і навіть гостро відізнались про німецький уряд: у повідомленнях про події в Мюнхені у 1934 р. і під час дебатів, підписання та ратифікації торговельної угоди також у 1934 р. Але поступово, з посиленням агресивної політики гітлерівської Німеччини симпатії фінів зменшуються. Фінське суспільство повільно, але неухильно відмежувалось від ультрареакційних і жорстоких цілей нацизму: «Фашизм веде до війни, але він також буде за це відповідати. Нова жахлива зброя приведе до того, що війна завершиться завдяки своїй неможливості порівняно швидко. І горе тим ініціаторам, які тоді будуть визнані винуватцями. Фашистський націонал-соціалізм і крайньоправа політика викликала у всіх країнах велику ненависть до людей і готовність народів використовувати насилля проти інших»¹⁴.

Загалом німецько-фінські відносини розглядались у Берліні та Гельсінкі в різних площинах. Німецький напрямок у зовнішній політиці Суомі був одним із основних, поряд із скандинавським та англійським. Німеччина розглядалась як протиположна Радянському Союзу і сильний військовий партнер. Разом з тим у зовнішньополітичній сфері Суомі не було проблем, які б вимагали негайного вирішення. Це дозволяло фінському уряду більш-менш спокійно маневрувати між потенційними партнерами і, по можливості, не втрачати доброзичливих стосунків.

Співробітництво Німеччини та Фінляндії було досить активним, але не глибоким. Це дає можливість вважати ці країни випадковими, а не постійними союзниками. У цьому відношенні, на думку автора, досить доречними і вдалим є слова Раймонда Арона є у визначенні стосун-

ків Суомі та Німеччини у передвоєнний період: «Постійними союзниками треба вважати такі держави, котрі, хоч би якими розбіжними були окремі їх інтереси, не мисляться у передбачуваному майбутньому суперниками, що опиняться у протилежних таборах. Посилення постійного союзника не має викликати, ані неспокою, ані заздощів. Посилення випадкового союзника, навпаки, слід розглядати в довготерміновому плані як очевидну загрозу»¹⁵.

Відносини Суомі та гітлерівської Німеччини змінювались протягом передвоєнного часу залежно від розвитку міжнародного співвідношення сил, а також внутрішньополітичної ситуації у Фінляндії. Тим не менше, досягнення цілей німецької політики стосовно Фінляндії ніколи не викликали сумнів. Це пояснюється не лише активною дією німецького нацизму на фінську політику, але і сукупністю факторів, які визначали позицію Фінляндії на міжнародній арені. Перш за все, гітлерівська Німеччина могла скористатись тим, що ні одне впливове угруповання фінської аристократії не переслідувало політики, яка могла б створити передумови для покращення фінсько-радянських відносин. Крім того, позиція нацистів стосовно Фінляндії у значній мірі полегшувалась політикою змови з гітлерівською Німеччиною, якої дотримувались західні держави. Таким чином, не дивлячись на деякі спірні положення, в цілому склалась ситуація, при якій у кінці 1930-х рр. у німецько-фінських відносинах переважали тенденції, які відповідали інтересам Німеччини.

Фінляндія для Німеччини була другорядним, але досить важливим партнером. З одного боку це країна, якій можна було запропонувати партнерство, а то і покровительство, з іншого – вигідний стратегічний та економічний партнер. Якби там не було зацікавленість обох сторін одна в одній очевидна. А бурхливі події міжвоєнного періоду стали фоном і каталізатором у співробітництві Німеччини та Фінляндії на всіх рівнях та у всіх сферах життя обох країн.

¹ Маннергейм К. Г. Мемуари. – М., 1993. – 509 с.

² Tanner V. Kahden maailmansodan valissa. Muistelmia 20-ja 30-Luvuitta. – Helsinki, 1966. – 275 s.

³ Черчилль У. Вторая мировая война: у 2 т. Т. 1. – М., 1991. – 592 с.

⁴ Майский И. М. Воспоминания советского дипломата. 1925–1945 гг. – М., 1987. – 783 с.

⁵ Российский государственный архив социально-политической истории. – Ф. 522. – Оп. 1. – Д. 40. – 363 с. Коллонтай А. М. Записки за 23 года дипломатической работы.

⁶ Menger M. Deutschland und Finnland im zweiten Weltkrieg: Genesis und Scheitern einer Militäralianz. /Nat/ Volksarmee / Militärgeschichtl. inst. Der DDR /. – Berlin. – 1988. – 276 p.

⁷ Paasivirta J. Finland and Europe. The Early Years of Independence. 1917–1939. – Helsinki, 1988. – 555 p.

⁸ Vehviläinen O. Kansallissosialistinen Saksa ja Neuvostoliitto 1933–1934. Hitlerin valtaantulosta Baltian rötäkijä koskevien neuvottelujen raukeamiseen. – Helsinki, 1966. – 275 s.

⁹ Клинке М. Мир Балтики. – Хельсинки, 1994. – 176 с.

¹⁰ Korhonen A. Suomen Historian käsikirja. – Helsinki, 1999. – В. 1. – 741 с., В. 2. – 702 с.

¹¹ Барышников В. Н. От прохладного мира к зимней войне. – СПб., 1997. – 351 с.

¹² Буханов В. А. Европейская стратегия германского фашизма. 1933–1939. – Свердловск, 1991. – 164 с.

¹³ Jagerskiold S. Marshal of Finland. – Minneapolis, 1983. – 210 p.

¹⁴ Информационные сводки по финской прессе. 1934 г. // Государственный архив Российской Федерации. – Ф. 5283. – Оп. 5. – Д. 580. – 125 с.

¹⁵ Арон Р. Мир і війна між націями. – К., 2000. – 698 с.

Основное внимание в исследовании политического партнёрства уделено изучению состава правительств, парламентов стран, политических лидеров и их влияния на изменение внешнеполитических ориентиров стран. В общем, взаимосвязь между нацистской Германией и Финляндией, опираясь на политическую основу, носила разноплановый и системный характер.

Немецко-финские отношения рассматривались в Берлине и Хельсинки в разных разрезах. Финляндия для Германии всегда была второстепенным партнером, а немецкая направленность во внешней политике Финляндии была одной из основных в сравнении со скандинавской и английской. Германия рассматривалась как противовес Советскому Союзу и сильный военный партнёр.

Ключевые слова: международные отношения, внешняя политика, «северный нейтралитет», дипломатия, Нордическое общество, Скандинавские страны, Аландские острова.

Much attention in research of political partnership was paid to study of staff of governments and parliaments of the countries, political leaders and their influence on the change of foreign policy guiding lines of the countries. In the context of development of relations between Berlin and Helsinki the problem of «Northern Neutrality» as addition to German-Finnish Relations has also been researched. The most detailed attention was paid to research of military contacts of the countries, as in this sphere the contacts were the most active. As initial condition of military approach of Suomi and Germany, the author considers the problems of militarization of Germany and defense of Finland. A special emphasis has been given to the role of K. G. Mannerheim in the military partnership.

Relations between Germany and Finland were considered by the author in general complex study of the situation on the international arena in 1930-ies and aggravation of interstate relations. In this relation the attitude of different countries to German-Finnish approach has been analyzed.

Keywords: international relations, foreign policy, «Northern Neutrality», diplomacy, Nordic Fellowship, Scandinavian countries, Aland Islands.